

ZÁVERY Z KONFERENCIE (AKO) UČIŤ OCHRANU PRÍRODY NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH?

CONCLUSIONS FROM THE CONFERENCE
(HOW TO) TEACH NATURE CONSERVATION AT UNIVERSITIES?

Juraj ŠVAJDA¹, Peter URBAN¹, Peter BITUŠÍK¹

¹ Katedra biológie a ekológie, Fakulta prírodných vied UMB, Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica;
email: Juraj.Svajda@umb.sk; Peter.Urban@umb.sk, urbanlutra@gmail.com; Peter.Bitušik@umb.sk

V dňoch 6. až 8. novembra 2014 sa na Fakulte prírodných vied UMB v Banskej Bystrici uskutočnila vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou „(Ako) Učiť ochranu prírody na vysokých školách?“. Jej cieľom bolo upozorniť na aktuálne úskalia výučby modernej ochrany prírody, resp. biológie ochrany prírody na slovenských vysokých školách a začať diskusiu na danú tému.

Účastníci konferencie sa zhodli na nasledovných odporúčaníach:

- 1) Výučba ochrany prírody (biologickej rozmanitosti) by mala byť motivujúca so zapojením nových virtuálnych technológií pre oslovenie mladej generácie. Vyžaduje sa diferencovaný a individuálny prístup a výučba založená na riešení konkrétnych problémov z praxe. Tomu by mala zodpovedať aj aktualizovaná skladba predmetov v príslušných študijných programoch.
- 2) Výučba ochrany prírody by mala začať pokiaľ možno už v predškolskom veku a mala by byť súčasťou celoživotného vzdelávania. To si vyžaduje najskôr jasné definovanie cieľových skupín vrátane odbornej verejnosti. Vhodné sú napr. školenia pre pedagógov na nižších stupňoch škôl. Aj v tejto oblasti sa prejavujú širšie problémy systému vzdelávania a školstva na národnej úrovni.
- 3) Výučba ochrany prírody by mala prebiehať nielen v priestoroch škôl ale v závislosti od stupňa štúdia aj v teréne, vítané sú najmä odborné praxe a zahraničné stáže.
- 4) Výučba ochrany prírody by mala okrem nevyhnutného biologického a ekologického základu obsahovať aj predmety zamerané na manažérske a komunikačné zručnosti, praktický manažment a ekologickú etiku. Problematika podliehajúca rýchlemu vývoju (legislatíva, informačné systémy) by mala byť pravidelne aktualizovaná, v prípade legislatívy sa zamerať viac na pochopenie procesu.

- 5) Výučba ochrany prírody by mala sledovať nielen krátkodobý efekt (výchova kvalitných absolventov pre široký okruh potenciálnych zamestnávateľov), ale má mať na zreteli aj dlhodobé hľadisko (zmena myslenia ľudí a prístupu spoločnosti k ochrane prírody).
- 6) Výučbu ochrany prírody silne ovplyvňuje osobnosť a vlastnosti pedagóga (schopnosť zaujať, odbornosť, komunikatívnosť). Vhodným prostriedkom pre skvalitnenie výučby je široké prizývanie ľudí z praxe resp. organizovanie aspoň časti výučby priamo v teréne a kontinuálne samovzdelávanie pedagógov. Pre udržanie väzby na aktuálne trendy v tejto oblasti sa odporúčajú pravidelné stretnutia a výmena skúseností medzi pedagógmi a pracovníkmi z praktickej ochrany prírody, prepojenie pedagógov a vedecko-výskumných pracovníkov do koordinačných orgánov ochrany prírody a rád chránených území a publikačná aktivita v periodikách a odbornej literatúre ochrany prírody. Inšpiráciou môže byť aj vytvorenie vzdelávacieho programu pre starostlivosť o chránené územia po vzore zahraničných univerzít. Na druhej strane je potrebné tiež kontinuálne vzdelávanie pracovníkov z praxe ochrany prírody.

V Banskej Bystrici dňa 7. 11. 2014